

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра педагогіки

„ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
к. філос. н., доцент
І.М. Савицька
« _____ » _____ 2022 р.

„СХВАЛЕНО»
на засідання кафедри педагогіки
Протокол № 8 від «10» червня 2022 р.
Завідувач кафедри, д. пед. н.
Р.В. Сопівник

„РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОП
О.В. Васюк

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ»

Галузь знань 01 «Освіта»

Спеціальність 015 «Професійна освіта»

Спеціалізація 015.37 «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»

Факультет Гуманітарно-педагогічний

Розробники: завідувач кафедри педагогіки, доцент, д. пед. н., Сопівник Р.В.;

доцент кафедри педагогіки, к. пед. н., Маценко Л.М.

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

«Організація виховної роботи у навчальних закладах»

(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітньо-кваліфікаційний рівень	бакалавр (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Напрямок підготовки		
Спеціальність	015 «Професійна освіта» (шифр і назва)	
Спеціалізація	015.37 «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»	
Галузь знань	01 «Освіта» (шифр і назва)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Нормативна	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	немає (назва)	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1-й рік навчання	
Семестр	2	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття	0 год.	
Самостійна робота	60 год.	
Індивідуальні завдання	0 год.	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	4 год. 4 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Метою викладання навчальної дисципліни «Організація виховної роботи у навчальних закладах» є формування у студентів наукових понять про теорію і методику виховання, її цілі та завдання; допомога майбутнім педагогам професійного навчання в оволодінні основними теоретичними знаннями та практичними вміннями щодо виховання особистості і колективу та навчання їх застосовувати ці знання і вміння в майбутній педагогічній діяльності.

Завдання. Основними завданнями вивчення дисципліни «Організація виховної роботи у навчальних закладах» є: ознайомити студентів з теорією виховання та показати її важливе місце і роль у педагогічній науці; озброїти майбутніх педагогів професійного навчання методиками вивчення та виховання особистості студента, роботи куратора студентської групи щодо формування колективу, розробки та проведення виховних заходів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: суть процесу виховання, його рушійні сили, закономірності та особливості; характеристику принципів виховання та шляхи їх реалізації в педагогічному процесі; основні напрями виховання; організаційні форми та методи виховання.

вміти: здійснити вивчення особистості та колективу, використати отримані результати у виховній роботі зі студентами; застосовувати оптимальні організаційні форми та методи виховання; володіти методикою роботи куратора щодо формування студентського колективу, організації та проведення виховних заходів.

Компетентностями, якими повинен володіти здобувач після вивчення дисципліни є:

- Уміння працювати у колективі та команді.
- Здатність працювати самостійно і автономно, виявляючи ініціативу підприємливість.
- Здатність до творчої діяльності та системного мислення.
- Здатність дотриматися загальної та професійної культури в процесі управління комплексними діями/проектами, прийнятті рішень у непередбачуваних умовах та відповідати за професійний розвиток здобувачів освіти та підлеглих.
- Здатність розробляти та реалізовувати стратегії, тактики і техніки взаємодії з людьми, заснованих на конкретних критеріях для оцінювання

навчальних досягнень, організувати спільну діяльність для досягнення суспільно значимих цілей, орієнтованих на прогрес.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання.
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти організації виховної роботи у навчальному закладі

Тема лекційного заняття 1. Сутність процесу виховання. Теорія і методика виховання як частина педагогіки. Поняття «виховання». Рушійні сили виховання (внутрішні й зовнішні суперечності). Закономірності виховання. Особливості виховання. Структурні елементи та етапи процесу виховання.

Тема лекційного заняття 2. Принципи виховання. Поняття про принципи виховання. Характеристика принципів виховання та шляхи їх реалізації в педагогічному процесі навчального закладу.

Тема лекційного заняття 3. Організації форми виховання у навчальному закладі. Поняття організаційної форми виховної роботи. Класифікація форм виховної роботи. Характеристика масових, групових та індивідуальних форм виховної роботи. Організаційні форми виховної роботи в НУБіП України.

Тема лекційного заняття 4. Основні методи виховання у навчальному закладі. Поняття про метод виховання. Класифікація методів виховання. Характеристика методів формування свідомості особистості. Характеристика методів формування досвіду поведінки. Характеристика методів стимулювання діяльності і поведінки. Методи самовиховання (самопізнання, самоусвідомлення, саморегуляція). Методи впливу на підсвідомість вихованця (педагогічно доцільна самопрезентація викладача). Оптимальний вибір методів виховання.

Тема лекційного заняття 5. Основні напрями виховання студентської молоді. Поняття про зміст виховання. Характеристика основних напрямів виховання студентської молоді. Моральне виховання студентів. Трудове виховання студентів. Економічне виховання студентів. Правове виховання студентів. Антинаркогенне виховання студентів. Екологічне виховання студентів. Естетичне виховання студентів. Гендерний аспект виховання. Фізичне виховання студентів. Підготовка студентів до сімейного життя. Розумове виховання студентів. Громадянське виховання. Патріотичне виховання студентів. Превентивне виховання студентів. Виховання здорового способу життя. Концепція виховної роботи в НУБіП України.

Змістовий модуль 2. Методичні аспекти організації виховної роботи

у навчальному закладі

Тема лекційного заняття 6. Методика вивчення особистості і колективу. Методи вивчення особистості та колективу. Соціометричний тест. Обробка результатів дослідження та їх використання у виховному процесі. Гра «Титанік». Гра «Як розпорядитися своїм життям». Дослідження морально-ділових та зовнішньо-емоційних якостей студентів. Педагогічне спостереження. Методи опитування (бесіда, анкетування, інтерв'ю, тестування). Педагогічний експеримент. Метод експертних оцінок. Метод колізій. Метод завчасного знайомства зі студентами. Метод аналізу результатів діяльності студентів. Метод вивчення умов життя і виховання студентів. Схема психолого-педагогічної характеристики студентського колективу. Орієнтовна схема психолого – педагогічної характеристики студента.

Тема лекційного заняття 7. Методика роботи наставника студентської групи. Історична довідка про наставництво. Сучасні дослідження проблеми наставництва. Нормативно-методичні матеріали наставника студентської групи. Положення про наставника (куратора) студентської групи. Його права, обов'язки та відповідальність. Основні функції та напрями роботи наставника. Види планів з виховної роботи. Методика планування виховної роботи та вимоги до неї. Наставництво за кордоном.

Тема лекційного заняття 8. Методика формування студентського колективу. Проблема формування колективу в психолого-педагогічних дослідженнях. Поняття «група», «колектив», «гурт», «спільнота». Ознаки колективу. Типи та функції колективу. Стадії розвитку колективу. Методика перспективних ліній та принцип паралельної дії А.С. Макаренка. Міжособистісні взаємини в колективі. Сучасний погляд на принцип виховання особистості в колективі і через колектив. Шляхи гуртування колективу.

Тема лекційного заняття 9. Студентське самоврядування. Поняття про студентське самоврядування. Історичний аспект розвитку самоврядування. Проблема студентського самоврядування в психолого-педагогічних дослідженнях. Лідерство в колективі. Участь лідерів у діяльності студентського самоврядування.

Тема лекційного заняття 10. Самовиховання. Сутність поняття «самовиховання». Методи самовиховання (самопізнання, самоусвідомлення, саморегуляція). Організація самовиховання. Етапи самовиховання. Правила самовиховання. Фізіологічна, психологічна, соціальна та педагогічна основи самовиховання. Напрями і види самовиховання.

Тема лекційного заняття 11. Перевиховання. Сутність перевиховання і виправлення. Функції перевиховання. З історії перевиховання дітей і молоді в Україні. Групи неповнолітніх, які підлягають перевихованню. Етапи

перевиховання та його головні принципи. Психологічні основи перевиховання. Статистика правопорушень в Україні, їх головні причини серед неповнолітніх.

Тема лекційного заняття 12. Мета та ідеал виховання. Поняття про мету виховання. Загальна мета і завдання виховання. Умови і фактори визначення мети виховання. Зарубіжна педагогіка про мету виховання. Зародження та еволюція ідей про всебічний і гармонійний розвиток особистості. Мета і завдання виховання в сучасній українській школі. Ідеал національного виховання.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тиж-день	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1.														
Тема 1.	1	4	2				2							
Тема 1.	1	4		2			2							
Тема 2.	2	4	2				2							
Тема 2.	2	4		2			2							
Тема 3.	3	4	2				2							
Тема 3.	3	4		2			2							
Тема 4.	4	4	2				2							
Тема 4	4	4		2			2							
Тема 4.	5	4	2				2							
Тема 4	5	4		2			2							
Тема 5.	6	4	2				2							
Тема 5.	6	4		2			2							
Тема 5.	7	4	2				2							
Тема 5.	7	4		2			2							
Разом за змістовим модулем 1		56	14	14			28							
Змістовий модуль 2.														
Тема 6.	8	4	2				2							
Тема 6.	8	4		2			2							
Тема 6.	9	4	2				2							
Тема 6.	9	4		2			2							
Тема 7.	10	4	2				2							
Тема 7.	10	4		2			2							
Тема 8.	11	4	2				2							
Тема 8.	11	4		2			2							
Тема 9.	12	4	2				2							
Тема 9.	12	4		2			2							
Тема 10.	13	4	2				2							
Тема 10.	13	4		2			2							
Тема 11.	14	4	2				2							
Тема 11.	14	4		2			2							

Тема 12.	15	4	2			2						
Тема 12.	15	4		2		2						
Разом за змістовим модулем 2	64		16	16		32						
Усього годин	120		30	30		60						
Курсовий проект (робота) з _____			-	-	-	-		-	-	-		-
(якщо є в робочому навчальному плані)												
Усього годин												

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.	2
2	Тема 2.	2
3	Тема 3.	2
4	Тема 4.	2
5	Тема 4	2
6	Тема 5.	2
7	Тема 5.	2
8	Тема 6.	2
9	Тема 6.	2
10	Тема 7.	2
11	Тема 8.	2
12	Тема 9.	2
13	Тема 10.	2
14	Тема 11.	2
15	Тема 12.	2
	Всього годин	30

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Екзаменаційні запитання

1. Теорія виховання як частина педагогіки.
2. Поняття про метод виховання. Класифікація методів виховання.
<i>Тестові завдання різних типів</i>

Питання 1.

Встановіть зв'язки між поняттями та їх визначеннями.	
1. Процес виховання	А. Найкоротший шлях досягнення оптимальних результатів, що відповідають поставленим виховним цілям
2. Виховання у вузькому значенні	Б. Спосіб організації виховного процесу, що характеризує взаємовідносини вихователів і вихованців
3. Принципи виховання	В. Вихідні положення, що впливають із закономірностей виховання і визначають загальне спрямування виховного процесу, основні вимоги до його змісту, методики й організації
4. Метод виховання	Г. Планомірний вплив батьків і школи на вихованця
5. Організаційна форма виховної роботи	Д. Стійкий і суттєвий зв'язок між елементами виховного процесу, що забезпечує його ефективність
6. Закономірності виховання	Е. Процес цілеспрямованого і систематичного формування особистості, зумовлений дією багатьох факторів

Питання 2.

Встановіть зв'язки між поняттями та їх визначеннями.	
1. Студентське самоврядування	А. Виховання всебічно розвиненої особистості
2. Вихованість	Б. Зовнішній вигляд, культура поведінки під час навчально-виховного процесу та за його межами, прилучення до культури, мистецтва, літератури, працелюбність, відповідальність, повага до інших людей, самокритичність
3. Показники рівня вихованості	В. Результат процесу виховання, наявність у людини знань в області виховання та стійких навичок, умінь і звичок у застосування цих знань в поведінці
4. Мета виховання	Г. Участь студентів в управлінні справами свого колективу

Питання 3.

Встановіть зв'язки між розділами педагогіки та питаннями, які в них вивчаються.	
1. Теорія виховання	А. Предмет і завдання педагогіки, основні категорії педагогіки, галузі педагогіки та методи педагогічних досліджень
2. Загальні основи педагогіки	Б. Структуру процесу навчання, зміст освіти, закономірності, принципи, методи і форми організації навчання
3. Теорія навчання	В. Принципи управління освітою, методичну роботу в закладах освіти, передовий педагогічний досвід
4. Управління навчальним закладом	Г. Закономірності, принципи, методи, форми, прийоми, засоби, напрями виховання, підходи до виховання

Питання 4.

Вкажіть порядок етапів виховання.	
1	Проектувальний – проектування особистості на основі зразка-ідеалу
2	Перехід до самовиховання
3	Засвоєння вихованцем необхідних рис, набуття досвіду поведінки
4	Контроль результатів виховної діяльності
5	Діагностичний – виявлення позитивних і негативних рис особистості

Питання 5.

	Оберіть із запропонованих структурні елементи процесу виховання.
1.	Мета виховання
2.	Зміст виховання
3.	Структура заняття
4.	Принципи навчання
5.	Завдання виховання
6.	Форми виховання
7.	Суть навчання
8.	Успішність
9.	Методи виховання
10.	Засоби виховання
11.	Результати виховання
12.	Корекція результатів виховання

Питання 6.

	Дайте визначення виховного процесу.
--	-------------------------------------

Питання 7.

	Термін “виховання” у вузькому значенні означає:
--	---

Питання 8.

	У “Національній доктрині розвитку освіти України у 21 столітті” основними названі такі принципи виховання:
1	привчання, тренування, бесіди, диспуту, змагання, покарання, заохочення, лекції, громадської думки
2	гуманізму, безперервності і наступності, виховання в праці, природовідповідності, виховання в колективі, диференціації та індивідуалізації
3	гуманізму, демократизму, єдності сім’ї і школи, наступності, спадкоємності поколінь
4	культуровідповідності, народності, етнізації

Питання 9.

	Які завдання вирішує розумове виховання?
--	--

Питання 10.

	Які методи належать до групи методів формування свідомості особистості?
1	розповідь, заохочення, змагання, привчання, покарання
2	Бесіда, лекція, дискусія, переконання, навіювання, приклад
3	змагання, доручення, створення виховних ситуацій, лекція, спостереження, приклад
4	вправи, привчання, створення виховних ситуацій, бесіда, приклад, лекція, диспут

8. Методи навчання

Лекція, розповідь, бесіда, пояснення, роз'яснення, вправа, самостійна робота, практична робота, самостійна робота з книгою, демонстрація, ілюстрація, диспут, мозкова атака, проблемного викладу, пізнавальний спір.

9. Форми контролю

Індивідуальна і фронтальна перевірка знань, підсумковий контроль (іспит).

10. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R дис** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R нр** (до 70 балів):

$$R \text{ дис} = R \text{ нр} + R \text{ ат}$$

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс, база тестових завдань з дисципліни.
2. Маценко Л.М. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни “Організація виховної роботи у ВНЗ”. Вид. 2-ге, доп., перероб. - К.: НАКККіМ, 2013. – 28 с.
3. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни “Організація виховної роботи у ВНЗ” для підготовки фахівців напряму 00.00 – “Специфічні категорії” зі спеціальності 8.000005 – “Педагогіка вищої школи”, заочна форма навчання / Л.М. Маценко, П.Г. Лузан. - К.: НУБіП України, 2009. – 58 с.
4. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни “Організація виховної роботи у ВНЗ” для підготовки фахівців напряму 0101 “Педагогічна освіта” зі спеціальності 7.010104 “Професійне навчання”, заочна форма навчання / Л.М. Маценко. - К.: НУБіП України, 2009. – 58 с.

5. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни “Організація виховної роботи у ВНЗ” для підготовки фахівців напряму 0000 “Специфічні категорії” зі спеціальності 8.000005 “Педагогіка вищої школи”. / Л.М. Маценко. - К.: НУБіП України, 2009. – 58 с.
6. Маценко Л.М., Сопівник Р.В. Методичні рекомендації наставникам студентських груп щодо виховання здорового способу життя. – К.: ДАКККіМ, 2009. – 40с.
7. Теорія і методика виховної роботи. Програма навчальної дисципліни для підготовки фахівців у вандз III-IV рівнів акр. з напряму 0101 “Педагогічна освіта” спеціальності 7.010104 “Професійне навчання” / А.І.Дьомін, П.Г.Лузан, Т.Д.Іщенко, Л.М.Жалдак, Л.А.Сатановська, О.М.Бернова, О.В.Васюк, І.М.Буцик. – К.: “Аграрна освіта”, 2004. – 8 с.
8. Дьомін А.І., Лузан П.Г., Жалдак Л.М. та ін. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни “Теорія і методика виховної роботи (для слухачів педагогічного факультету).” – К.- Видавничий центр НАУ.- 2003.- 36с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Сопівник Р.В. Організація виховної роботи у закладах вищої освіти (навчальний посібник для студентів спеціальності «Педагогіка вищої школи») / Р.В. Сопівник, І.В. Сопівник. – К.: ЦП «Компринт», 2017 - 632 с.
2. Маценко Л.М. Теорія і методика виховання : навчальний посібник. Вид. 3-тє, доп., перероб. – Київ : ЦП «Компринт», 2019. – 319 с.
3. Маценко Л. М. Теорія і методика виховання: навчальний посібник Вид. 2-ге, доп., перероб. / Л.М. Маценко – К. : ЦП «Компринт», 2017. – 319 с.
4. Маценко Л. М. Теорія і методика виховання: навчальний посібник / Л.М. Маценко – К. : ЦП «Компринт», 2016. – 319 с.
5. Маценко Л.М. Теорія і методика виховання: навчально-методичний посібник. Вид. 2-ге, доп., перероб. – К. : «ЦП «Компринт», 2014. – 238 с. – 15,5 у.д.а.
6. Маценко Л.М. Теорія і методика виховання : навчально-методичний посібник. – К. : НАКККіМ, 2012. – 240 с. – 14 у.д.а.
7. Маценко Л.М. Діяльність наставника в системі виховної роботи вищого навчального закладу : монографія. – К. : НАКККіМ, 2010. – 402 с. – 23,5 у.д.а.
8. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: Навч. посібник. - К.: Вища школа, 1997. – 394 с.
9. Суходольська Л.В., Фіцула М.М. Методика виховної роботи. - Тернопіль. - 1998.

Допоміжна

1. Ващенко Г. Виховний ідеал.- Полтава, 1992.
2. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія: Навчальний

- посібник.- К.: Вища школа, 1995.- 237с.
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник.- Київ: Либідь, 1997.- 376с.
  4. Грабовська Т.О. Виховний процес та педагогічна діагностика.- Рівне.- 1999.- 61с.
  5. Державна національна програма “Освіта” (Україна ХХІ століття).-К.: Райдуга.-1994.-61с.
  6. Дьомін А.І., Жалдак Л.М. Основні напрями нейтралізування причин спаду згуртованості малої групи // Проблеми освіти: Наук.-метод. зб. / Кол. авт.- К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2000.-Вип. 21.- С. 47-52.
  7. Дьомін А.І., Жалдак Л.М. Причини спаду згуртованості малої групи // Нові технології навчання: Науково-методичний збірник / Кол. авт. – К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2000.-Вип. 25.- С. 141-150.
  8. Жалдак Л.М. Педагогічна діяльність наставника як одна з основних умов гуртування студентської групи // Науковий вісник Національного аграрного університету.- К.: 1999.- Вип. №19.- С.293-296.
  9. Жалдак Л.М. Про теорії груп та колективів, стан та перспективи їх розвитку // Придніпровський науковий вісник.-1998.-№111(178).-С.36-41.
  10. Жалдак Л.М. Роль наставника на першому етапі гуртування студентської групи // Наукові записки. Психолого-педагогічні науки. - Ніжин. - 1998. - С.174-177.
  11. Жалдак Л.М. Гуртування студентської групи вищого аграрного закладу освіти: Монографія. – К.: НАУ, 2007. – 210 с.
  12. Жалдак Л.М. Управління гуртуванням студентської групи // Освіта і управління.- 1999.- Том 3.- №3.- С.99-102.
  13. Журнал куратора навчальної групи.
  14. Журнал та основні нормативно-правові і організаційно-методичні матеріали наставника студентської групи. Видання 3, перепоб і доп. / Укл. В.І. Рябченко,- 2001.
  15. Закон України “Про вищу освіту”. – К.: Наукметодцентр аграрної освіти, 2002. – 69 с.
  16. Закон України. Про внесення змін і доповнень до закону Української РСР "Про освіту".- К.: Генеза.-1996.-36с.
  17. Иванов И.П. Энциклопедия коллективных творческих дел.- М.: Просвещение, 1989.-96с.
  18. Ковальчук Л.Ю. Педагогічна спадщина А.Макаренка та сімейне виховання: Навчальний план і програма для організаторів педагогічної освіти батьків.- Івано-Франківськ, 1997.-56с.
  19. Красовицький М.Ю. Педагогіка А.С.Макаренка: какоюю вона видиться в кінці ХХ століття ? // Педагогіка.- №1 .-1996.-С.61 -68.
  20. Красовицький М.Ю. На власні очі. Проблеми морального виховання учнів у теорії і практиці вітчизняної та американської педагогіки.-К.; Нью-Йорк: Педагогічна думка. -1998. -160с.
  21. Лозниця В.С. Психологія і педагогіка: основні положення. Навч. посібник для самостійного вивчення дисципліни.-К.: “Екс Об” - 2000,- 304с.

22. Лузан П.Г., Жалдак Л.М. Студентська група дієздатна тільки тоді, коли вона згуртована і безконфліктна. Про оптимізацію міжособистісних взаємин у ній // Педагогіка толерантності.- 1999.- №2.- С.53-56.
23. Марисова Л.И. Студенческий коллектив: основы формирования и деятельности.- К.: Вища школа, 1984.-525с.
24. Матюша І.К. Особистість і колектив як цілісна гармонійна система (психолого-педагогічний аспект): Навч.-метод. посібник: ІЗМН,1997.-188с.
25. Науково-методичні проблеми формування оптимального педагогічного клімату в шкільному колективі / Грабовська Т.О. - К.: МАУП.- 1999.-134с.
26. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ столітті.- К.: "Шкільний світ". - 2001.- 24с.
27. Нормативно-методичні матеріали з виховної роботи / Укл. В.І.Рябченко, - 2001.-220с.
28. Організація, зміст, форми та методи виховної роботи серед студентів колективами кафедр вищого навчального закладу освіти: Методичні рекомендації /Укл.: В.Д.Базилевич, М.І.Поночовний, Н.І. Косарева. -К.: ІЗМН.-1997.-28с.
29. Педагогіка. Навчальний посібник / В.М.Газузяк, М.І.Сметанський, В.І.Шахов.- Вінниця: РВВВАТ "Віноблдрукарня".-2001.-200с.
30. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студентов пед. Вузов: В 2 кн..- М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000.
31. Проблеми вдосконалення виховної роботи у вищій школі в сучасних умовах: Тези доповідей на Всеукраїнській науково-метод. конф. 16-18 грудня 1998р. / За ред. В.І.Большакова - Дніпропетровськ: ПДАБтаА, 1998.- 88с.
32. Психологическая теория коллектива / Под ред. А.В.Петровского, М.: Педагогика, 1979.-240с.
33. Робоча книга вихователя. Випуск 1 / Укладачі О.І. Тимчишин, В.І. Уруський.- Тернопіль: ГОШПО, 2000.- 300 с.
34. Семиченко В.А. Психологія соціальних відносин. -К.: "Магістр-S", 1999.- 168с.
35. Сухомлинский В.А. Методика воспитания коллектива.- М.: Просвещение. - 1981. -192с.
36. Сухомлинський В. О. Виховання у учнів любові і готовності до праці (узагальнення досвіду роботи Павлівської школи Кіровоградської області).- К.: Радянська школа, 1959.-46с.
37. Сухомлинський В.О. Вибрані твори в 5-ти томах.- К: Радян. школа.-1977.
38. Сухомлинський В.О. Як виховати справжню людину.- К., 1976.
39. Уманский Л.И. поэтапное развитие группы как коллектива // Коллектив и личность / Ред. кол. К. К. Платонов /руков. группы/ и др./.- М.-1975.-263С.
40. Фіцула М.М. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищ. пед. закл. освіти. - Тернопіль: "Навчальна книга - Богдан", 1999.- 192с.
41. Шкільні свята та розваги. Збірник сценаріїв.- Тернопіль: СМП "Астон", 1999.-190 с.
42. Янів В. Українська вдача і наш виховний ідеал.- Мюнхен-Тернопіль, 1992.

- 43.Маценко Л.М., Матвієнко О.Ю. Організація виховної роботи наставника студентської групи // Теоретичні питання освіти і виховання Київського національного лінгвістичного університету. – К., 2010. - № 42.
- 44.Маценко Л.М., Матвієнко О.Ю. Теоретико-методичні аспекти організації виховної роботи наставника студентської групи // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України / Серія «Педагогіка. Психологія. Філософія» / Редкол.: Д.О.Мельничук (відп. ред.) та ін. – К., 2010. – Вип. 155. – ч. 1. – С. 268-276.
- 45.Маценко Л.М. Виховання здорового способу життя у фахівців з соціальної педагогіки // Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя. – Серія: Психолого-педагогічні науки.- Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2009. №6. – С.139-141.
- 46.Маценко Л.М. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни “Організація виховної роботи у ВНЗ”. Вид. 2-ге, доп., перероб. - К.: НАКККіМ, 2013. – 28 с.
- 47.Маценко Л.М. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни “Організація виховної роботи у ВНЗ”. Вид. 2-ге, доп., перероб. - К.: НАКККіМ, 2013. – 28 с.
- 48.Маценко Л.М. Виховання у студентів-аграрників здорового способу життя // Професійна освіта: теорія, досвід, проблеми: Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції / За ред. професора Н.Т.Тверезовської. – К., 2009. – С.83-87.
- 49.Маценко Л.М. Виховання несприйнятливості до вживання алкоголю як складова формування здорового способу життя // Дні науки - 2008: Збірник тез доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Здоровий спосіб життя – основа освітньої системи сучасної України» у 3 т. / Класичний приватний університет, 23-24 жовтня 2008 р.; ред.. кол. В.М. Огаренко та ін. – Запоріжжя: КПУ, 2008 р.: / – Запоріжжя: КПУ, 2008. – Т. 3. – С.314-316.
- 50.Маценко Л.М. Виховання несприйнятливості до тютюнопаління як складова формування здорового способу життя // Наука і вища освіта: Тези доповідей учасників XVI Міжнарод. наук. конф. молодих науковців, м. Запоріжжя, 17-18 квітня 2008 р.: У 4 т. / Класичний приватний університет. – Запоріжжя: КПУ, 2008. - Т. 3. - С. 345.
- 51.Маценко Л.М., Костюк М.М., Бондаренко Н.А. Виховання несприйнятливості до тютюнокуріння // Проблеми освіти: Наук. зб. / Кол. авт. – К.: Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, 2007. – Вип. 53. – С. 111-115.
- 52.Жалдак Л.М., Кручек В.А. Виховання несприйнятливості до алкоголю // Наука і методика: Збірник науково-методичних праць / Редкол.: А.Ф. Гойчук (гол. ред.) та ін. – К.: Аграрна освіта, 2006. – Вип. 6. – С.147-151.
- 53.Жалдак Л.М., Кручек В.А. Алкогольный и наркотический террор против России. – Матеріали ІХ Міжнародної конференції “Наука та освіта - 2006”. -

- Том 1. Педагогічні науки. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2006. – С.48-50.
54. Жалдак Л.М., Колесник О.А. Про внесок А.С. Макаренка в розвиток теорії груп та колективів // Науковий вісник Національного аграрного університету. – К., 2005. – Вип. 88. – С. 51-59.
55. Жалдак Л.М. Роль лідерів в організації студентського самоврядування на рівні академічної групи // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Реформування системи аграрної вищої освіти в Україні: досвід і перспективи, 21 квітня 2005 р.- Національний аграрний університет .- Частина 1 .- К.: НАУ, 2005.- С.60-63.
56. Жалдак Л.М. Відродження студентського самоврядування на рівні академічної групи у вищому аграрному закладі освіти // Нові технології навчання: Наук.-метод. збірник / Кол. авт. – К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2004. - Вип. 36. – С. 210-219.
57. Жалдак Л.М. Педагогічні умови і фактори гуртування студентської групи у вищому аграрному закладі освіти // Науковий вісник Національного аграрного університету.- К.: 2003.- Вип. №. 68- С. 133-143.
58. Жалдак Л.М. Особливості гуртування студентської групи вищого аграрного закладу освіти // Проблеми освіти: Науково-метод. зб. / Кол. авт. – К: Науково-метод центр вищої освіти. – 2003, Вип. 33. – С. 180-185.
59. Жалдак Л.М. Проблеми розвитку студентського самоврядування у вищому аграрному закладі освіти // Науковий вісник Національного аграрного університету.- К.: 2002.- Вип. №. 59- С. 109-117.

13. Інформаційні ресурси

1. Електронний навчальний курс «Організація виховної роботи у НЗ» (автор д.пед.н., доц. Сопівник Р.В.)